

Vi

kvinnor

I DEMOKRATISKT VÄRLDSFÖRBUND

Nr

6

LÄS i detta nummer:

Social rättvisa, trygghet åt
änkor och faderlösa

Landsbygdens nya skola

Ha fördragsamhet med ton-
åringarnas beteendemöns-
ter.

Från KVD:s rådsmöte

För att fördjupa vänskapen

William Blake — ett 200-
årsminne

Barnsidor, novell, dikter, bro-
deri, bakning m. m.

OMSLAGSBILDEN:
Farväl till sommaren

Årg. 9 - 1957 - 50 öre

Mödra- och barnaskyddet

tema på internationell konferens

Som ett led i arbetet för kvinnornas och barnens rättigheter organiserar KDV denna höst en studiekonferens om mödra- och barnaskydd. Konferensen, som skall äga rum i Potsdam den 27 sept.—1 okt. kommer att behandla följande frågor: 1) Lagstiftningen till skydd för mödrar och lagarnas tillämpning i olika länder; 2) sociala inrättningar och hälso- och sjukvård för mödrar och barn; 3) särskild diskriminering som förvärvsarbete för mödrar i industrin, jordbruket, undervisningsväsendet eller de fria yrkena kan vara utsatta för. Det sistnämnda temat behöver kanske en förklaring. Saken är den att i många länder är det bara vissa grupper av förvärvsarbete för kvinnor som omfattas av lagstiftningen beträffande skydd vid havandeskap och nedkomst. I våra grannländer Norge och Finland exempelvis är det bara kvinnor anställda i handel och industri som omfattas av lagen om havandeskapskydd, i Schweiz endast fabriksarbeterskor. Allt enligt FN-uppgifter.

Studiedagarna i Potsdam, där experter och andra för mödra- och barnvård intresserade från olika länder kommer att delta, syftar till ett intimare samarbete mellan kvinnorna för att överallt få satt ut i livet

kvinnornas rätt och samhällets ansvar på detta viktiga område. De diskussioner som där kommer att föras och de rekommendationer som konferensen säkert kommer att utmynna i bör bli av mycket stort värde i arbetet för kvinnors och barns rättigheter och vid KDV:s kongress nästa vår kommer utan tvivel dessa frågor att inta en stor plats. Och vi här i Sverige bör kunna ha en hel del att ge av erfarenheter på området.

*

Norsk Kvinneforbund har hållit kongress

Den 25 och 26 maj höll vårt norska systerförbund kongress med god anslutning från de lokala organisationerna.

Vid denna tidpunkt pågick arbetet med att samla namn under Schweizer-appellen som mest intensivt och det var därför naturligt att medlemmarna i Norsk Kvinneforbund ställde denna uppgift i centrum för hela sin verksamhet. Många verkligt strålande resultat kunde också redovisas vid kongressen.

För att ge ökad upplysning om färderna av den radioaktiva strålningen hade man inbjudit amanuens Öistein Strömnes att tala i denna fråga. Han höll ett mycket intressant föredrag om de genetiska perspektiven i atomåldern.

Ett annat mycket intressant föredrag hölls av överretssakförer Rønnaug Eliassen om kvinnornas rättsliga och ekonomiska ställning.

Självklart fick även de inre organisatoriska frågorna en god och allsidig belysning såväl i referat som i diskussionsinlägg.

Som representant för KDV:s sekretariat i Berlin deltog Josephine Gehl från Kanada. De svenska gästerna var Birgit Jansson, Örebro, Ulla Pettersson, Göteborg, och Ellen Eriksson, Ambjörby. Ulla Pettersson och Ellen Eriksson framförde hälsningar från SKV och önskade Norsk Kvinneforbund fortsatt framgång.

På lördagskvällen hölls kongressfest, där man bjöd på ett omväxlande program. Här talade Birgit Jansson om de ungerska mödrarna och deras vädjan om att få sina landsflyktiga barn tillbaka. Och vid sidan av norska skådespelarprestationer överraskade vår egen Ulla Pettersson med ett knippe svenska folkvisor.

Kongressen gav många bevis på att Norsk Kvinneforbund stärker sitt inflytande bland Norges kvinnor. Vår tidning önskar lycka till i fortsättningen.

B. J.

MOGNAD

Av Astrid Pettersson

Nu önskar jag dej nära, här vid kvällningsfönstret
när slättens vindar leker i det skördegula.
Ett hav i vågor. Guld i mjuka fjärdar.
Till mognad vaja vetefält
som bröd i kvinnohänder.

Sta stilla här vid kvällningsrutan
och längta barndomsbullens storugnslykt
och skördegrötens vita köpta ris
när sista kärven bärgats.
Dröj kvar därnere som du kände da
i tomma världskrigstunga år
när ljuvlighetens gåvor gick förbi en höst
när lukten bara längtades
och smälte i en sällsam smak på tungan.
Ett kardemummabak!
En skördegröt med brun kanelstång!

En minnesanad sötma.

Minns fräna kornmjölsår som lärde dej värdera.

Nu ser mitt öga krusningen i blandkornsåkrar
där sommarn spränger in sin sista kil i grönt
och vetefälten vajar, längre än mitt liv
och snuddar, snuddar över tusen brödbak
i tunga arbetsår.

En traktor gör sitt åttatimmarsskift
i blåsvart lerig träda. Nära.

I hagen leker märren oskodd, fet och svårkörd.

En ö i gula havet väntar jorden omigen
på frö att bära fram till liv och mognad.

Jag känner inte natten ännu, här vid kvällningsrutan.

Min sådd och skörd har ännu nuets timmar.

Jag vill ha del i gula fält och blåsvart lerig träda.

Social rättvisa, trygghet åt änkor och faderlösa

I flera månader har diskussionens vågor gått höga kring tjänstepensionsfrågan och debatten kommer med säkerhet att bli allt het-sigare ju närmare vi kommer den 13 oktober, den dag då svenska folket i allmän omröstning får ta ställning till frågan.

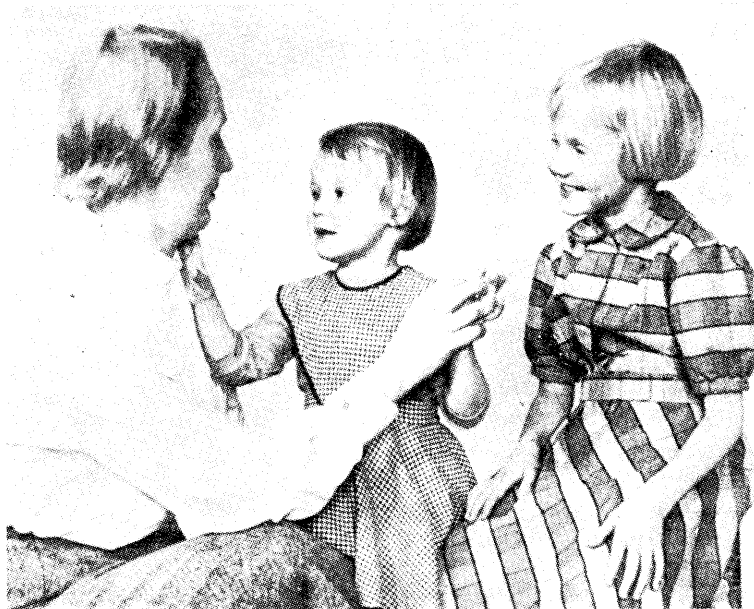
Vid omröstningen kommer vi att få välja på tre förslag: Förslag 1, förslag 2 och förslag 3. Varje förslag kommer att ha sin egen röstsedel och för den som till äventyrs inte vill rösta på något av förslagen kommer det att finnas blanka sedlar.

För oss vanliga arbetande människor kan det väl inte finnas någon tvekan om vilket förslag vi skall rösta på. Det måste vara **Förslag 1**, som innebär att man genom lag **tillsäkrar alla löntagare tjänstepension**. Bakom det förslaget står den samlade arbetarrörelsen med dess fackliga och politiska organisationer.

Som vi alla vet finns det en del löntagargrupper som åtnjuter tjänstepension när de uppnått pensionsåldern, en pension som utgår **utöver** den vanliga folkpension som alla medborgare får när de fyller 67 år. Dit hör de kommunal- och statsanställda liksom personalen i vissa privata företag. Men för den stora massan av löntagare i vårt land existerar icke denna förmån. Efter ett långt livs arbete, många gånger i ett och samma företag, har de på ålderns dagar endast folkpensionen att leva på.

Det är därför icke minst en fråga om **rättfärdighet** när kravet om allmän lagstadgad tjänstepensionering rests från arbetarrörelsens sida. Och det måste te sig naturligt för varje socialt rättänkande människa att stödja detta krav och rösta på förslag 1 som innebär alla löntagares lagliga rätt till tjänstepension efter slutad arbetsdag.

För oss som kvinnor är det ock-

så självklart att vi ger vår röst åt det förslag som bäst tillvaratar kvinnornas och barnens intressen. Det är då främst ankorna och deras barn vi i detta sammanhang tänker på.

Nu är det ofta rena misären

Icke en men hundrade och en gånger har ankornas och deras barns situation diskuterats. Och varje undersökning som gjorts av dessa familjers läge har på nytt bekräftat att en stor del av dem lever i direkt misär. Från olika kvinnoorganisationers sida har krav framförts om ökat samhälleligt stöd åt dem. Den pension en änka med minderåriga barn kan få är så strängt behovsprovad och förutsätter en så låg inkomst att den nakna svälten måste grina mot familjen om änkan skall ha möjlighet att få den lilla pensionen.

Denna fråga har ägnats stort beaktande vid utformningen av förslag

1. Där föreslås en familjepension så utformad att alla änkor, oavsett hur gamla de är, vid makens död får hälften av den tjänstepension som han skulle fått om han upplevt pensionsåldern. Har hon barn under 19 år får hon för det första barnet 20 % till och för varje ytterligare barn 10 % till. Det innebär att om hon har fyra barn under 19 år får familjen hela den tjänstepension mannen skulle fått om han levat tills han blev pensionsberättigad.

I förslag 2 och förslag 3 säges ingenting om att änkor och deras barn skall få något. Förslag 2, bakom vilket bondeförbundet står, avböjer helt varje form av lagstadgad rätt till tjänstepension och går i stället in för att var och en som anser att han eller hon behöver mera att leva av på ålderdomen än folkpensionen ger skall själv få försäkra sig för tilläggspension på högst 3.000 kronor. Och naturligtvis själv betala avgifterna till försäkringen.

I förslag 3, som också bestämt går emot varje form av lagstadgad

rätt till tjänstepension, anges heller inte vad änkor och deras minderåriga barn skall få. Och det är ju helt naturligt eftersom förespråkarna för linje 3 ställer hela frågan om huruvida vi skall ha tjänstepension eller inte öppen. Det är parterna på arbetsmarknaden som ska avgöra den saken och det måste ske vid de fackliga avtalsförhandlingarna, säger de. Vad man kan komma fram till vid avtalsförhandlingarna vet ingen. Kanske blir det inte alls någon tjänstepension då? Alla de lönearbetare och anställda som inte omfattas av kollektivavtal lämnas helt utanför och deras antal beräknas till omkring 600.000 personer.

Endast förslag 1 säger klart och tydligt ifrån att i tjänstepensionen skall ingå en familjepension som tillförsäkrar änkor och deras barn en hygglig försörjning.

Vad familjepensionen ger de efterlevande

Hur mycket skall då en änka och hennes minderåriga barn få att leva på enligt förslag 1?

Som förmodligen alla vet var samtliga ledamöter i pensionsbered-

ningen överens om att den vanliga folkpensionen skall höjas och i det förslaget ingick också ändrade grunder för änkepensioneringen. Enligt det förslaget kommer den som blir änka vid fyllda 40 år att få en årlig pension, även om hon inte har minderåriga barn. Ju äldre hon är vid makens död, desto högre blir änkepensionen och har hon fyllt 55 år får hon full änkepension — 2.700 kronor om året. Är hon endast 40 år när maken dör får hon bara 675 kr om året. Men har änkan ett eller flera minderåriga barn spelar hennes egen ålder ingen roll — då får hon full änkepension oavsett hur ung hon är.

Låt oss ta ett exempel:

En hustru med 3 minderåriga barn blir änka vid 35 års ålder. Hon får då själv 2.700 kr om året i änkepension. Dessutom får hon till vart och ett av barnen 750 kr om året, alltså sammanlagt 2.250 kr. Det blir 4.950 kr till familjen. Till detta kommer så vad tjänstepensionen ger, **om förslag 1 går igenom**. Tjänstepensionens storlek beror på hur stor mannens genomsnittliga inkomst varit under de 15 bästa inkomståren. Vi utgår ifrån att den varit 10.000 kr. Då blir tjänstepensionen 3.800 kr om året. Den efterlevande hustrun får då hälften av denna summa, eller 1.900 kr om året. Men dessutom får hon, som tidigare sagts, 20 % till för det första barnet och 10 % till för vardera av de två andra barnen, dvs. 40 % till av tjänstepensionen eller 1.520 kr till de tre barnen. Som påbyggnad på grundpensionen — som den vanliga folkpensionen föreslås bli kallad — får hon alltså 3.420 kr. Det blir tillsammans 8.370 kr om året. En seger för förslag 1 innebär alltså att vi äntligen i vårt land skulle få en verklig familjepension, som ger änkan och barnen efter en industriarbetare eller annan vanlig löntagare en tryggad försörjning.

Det måste väl te sig självklart för var och en av oss att vi måste stödja ett sådant förslag.

Arbetsgivarna skall betala tjänstepensioneringen

Men det kostar ju så mycket, säger någon, vi får betala så höga avgifter till pensionsförsäkringen.

Om ni tänker på den vanliga folkpensionen, grundpensionen, så stäm-

mer det. Den höjning av folkpensionen som hela pensionsberedningen — alltså också de som i tjänstepensionsfrågan förfäktar linje 2 eller linje 3 — var ense om skall finansieras genom starkt höjda pensionsavgifter. Det är, enligt vårt sätt att se, en allvarlig sak, främst för barnfamiljerna i små omständigheter, att utgifterna för den höjda grundpensionen skall bestridas genom en så kraftig ökning av den enskildes pensionsavgifter. Det blir tillfälle att återkomma till den frågan senare, ty det är icke **den** frågan som står till omröstning den 13 oktober. Folkomröstningen gäller **tjänstepensionen** och hur den skall lösas, **icke** grundpensionen. Och i fråga om finansieringen av den lagstadgade tjänstepensionen säger förslag 1 klart och otvetydigt ifrån att **kostnaderna helt och hållet skall bestri-
das av arbetsgivarna**.

I diskussionerna kring tjänstepensioneringen har det också talats mycket om att friheten är i fara om man lagstadgar i frågan. Då **måste** ju arbetsgivarna betala avgifterna till tjänstepensioneringen och löntagarna **måste** ta emot tjänstepension när de uppnår pensionsåldern. Aldrig har man väl hört att exempelvis kommunal- och statsanställda ansett sig berövade friheten och utsatta för tvång för att de på äldre dar fått pension från sin arbetsplats. Någon anledning att tro att industriarbetare och andra löntagare skulle känna sig obehagliga till mods över ett liknande »tvång» föreligger näppeligen. Att det däremot måste kännas som ett tvång för arbetsgivarna att behöva **betala** tjänstepensioneringen, det förefaller inte osannolikt.

Vi andra som går till urnorna den 13 oktober bör ha i minnet att det är en fråga om social rättfärdighet vi tar ställning till och att vi genom att ge vårt stöd åt förslag 1 hjälper till att säkra en tryggad försörjning åt änkor och deras barn. Och vi bör ytterligare hålla i minnet att alla viktiga sociala reformer i vårt land genomförts lagstiftningsvägen. Treveckorsestern har vi fått genom lagstiftning, 8-timmarsdagen och den nya arbetstidsförkortningen likaså. Förslag 1 — om lagstadgad tjänstepensionering — är ett nytt viktigt steg på vägen till större social rättvisa.

V. S.

Astrid Pettersson:

Landsbygdens nya skola

Under rubriken »Vår nya skola» talade författarinnan Astrid Pettersson i radion den 15 aug. om landsbygdens problem i samband med utbyggnaden av enhetsskolan. Med hennes benägna tillstånd återger vi här det intressanta föredraget.

På 40-talets mitt kom det nya betänkandet om framtidens jordbrukspolitik. Bland annat framhölls att den pågående befolkningsomflyttningen från landsbygd till städer måste ske i takt med rationaliseringen och mekaniseringen av jordbruket. Yngre och framsynta landsbygdsföreträdare talade redan då om den situation som skulle bli följden av folkuttunnningen. Förgäves talade de förutseende om kommunernas skyldighet att underlätta nyetablering av industriföretag. De gamla och konservativa behöll tömmarna och körde i de gamla hjulspåren.

— Får vi industrier till landsbygden stjäl de arbetskraften från jordbruket, sa de. I dag konstaterar vi: Landsbygden är utan industrierna och utan reservarbetskraften till jordbruket. Vi är också utan skatteunderlaget och befolkningsunderlaget. Det sista — och kanske det värsta — vi har för stora avstånd när vi skall anordna skolskjutsar. Vi har samma problem i Sydsverige som i Arvidsjaur. För att kunna få en kommunenhet som täcker minimikravet på 20.000 för utbyggd enhetsskola får vi skolskjutsar på över tio mil.

Folk som i brist på arbetstillfällen tvingades flytta står utan något högst väsentligt. Det är många som saknar de naturliga lekplatserna för barnen. Gungorna och karusellerna blev för dyra i förhållande till det de ger. Vi som bor kvar har hagarna, men inte lekkamraterna till våra barn. För sent är vi mogna för omvärdering.

Kan vi inte skapa en ny skola som ger oss denna omvärdering av familjens boplatz får vi fortsätta att slåss

med å ena sidan trångboddheten i städerna och å den andra ensamhetskänslan på landsbygden. Men än lever de konservativa kommunalgubbarna och nu sjunges samma visa: Bygger vi ut med åttonde och nionde året yrkesbetonad skola kommer också detta att stjåla arbetskraft från jordbruket. Kommer skolan med sitt yrkesval och ungdomarna får lukta på andra yrken kommer ingen igen till jordbruket.

Flickan på landsbygden är inte anorlunda funtad än flickan i stan. 90 % gallupfrågade vill ha yrket före giftermålet. Har flickan provsuttit kontorsstolen tror hon kanske att hon skall trivas. I bondhemmet har aldrig hennes arbete haft namn av yrke. Glorian kring hemmadottern som »spann och tåren rann och aldrig kom den friarn fram» ger nutidens vakna tös inte mycket för. Hon vill ha ett yrke och vi får se till att hon

får det utan att flytta till stan. Det har aldrig varit någon konst att hålla sig kvar i gamla hjulspår, men intelligens fordras för att plöja nya fåror. Mera mod och mera uthållighet för att hålla jämna steg med tiden och bjuda positiva alternativ.

Inom jordbrukets fackliga organisation RLF har man gjort en utredning om landsbygdens yrkesutbildning och konstaterat, att av 10.000 yrkesverksamma jordbrukare kom endast 40 i åtnjutande av yrkesundervisning läsåret 1951—52 och att endast husligt arbete uppvisar en lägre siffra. Vidare fastslogs att yrkesutbildningen ställer så stora krav på stora enheter att man måste räkna med andra utvägar än skolskjutsar. Och — hör och häpna — de flickor som valt huslig linje utan tanke på att ha detta för sin yrkesutövning måste vägledas vid ett definitivt yrkesval.

Den nya skolan kommer att ge också jordbrukets ungdom yrkesvägledning och möjlighet att få utbildning även i andra yrken än deras föräldrar och farföräldrar ägnat sig åt.

Med husligt arbete har man således inte menat bondhustrurollen utan blott skolkökslärarinneyrket och därmed jämställda. Så ser man på landsbygds-kvinnan av i dag, och då kommer frågan: Vad skall min flicka definitivt vägledas till? Om detta ger inte utredningen besked, helt enkelt därför att bondhustrun inte får kallas yrkesarbetande — inte ens deltid — även om hon gör tusen timmar i direkt jordbruksproduktion. Återigen det gamla hjulspåret som våra män aldrig orkar upp ur. De vill stå som primus motor för familjeförsörjningen. Men kvinnan av i dag vill känna att hon hjälper till. Här räcker det inte med att föra statistik över ungkarlarnas stigande antal. Man måste göra klart för sig att med jordbrukare menas män och kvinnor. Mödrar och fäder och blivande mödrar och fäder.

Det är den snäva och till kön inriktade synen på folket som är så svårt att få bort. Det räcker inte att tala om bevarade morgonböner. Våra kvinnoföreningar får lov att komma med mera yrkesorienterade motioner. Förstår inte den svenska landsbygds-kvinnan att hon har ett yrke att för-svara och förstår inte kvinnoorganisationerna detta, då är det på tiden att männen i RLF tar kvinnorna till sig och undervisar dem. Framtidens jordbruk kan inte bestå utan att vi har kvinnorna som deltidsarbetare. Vi kan inte rationalisera så att mannen kan vara allena.

Vi måste lära oss se positivt på det sätt vi fått förmånen leva. Vi lever en livsform så fint sammansatt för familjebildningen att den inte kan värderas nog högt. Arbete, fritid, hem och yrkesfrågor griper in i varandra. En odelbar, sammansatt livsform, en motsats till städernas specialiserade där arbetstid, fritid och sömtid rutats in i bestämda rum med skarpt markerade gränser. Fritid kan vara en tillgång, men också ett problem för en del människor. Likaså sov-tiden. Vi som har den sammansatta livsformen vi äter inte i skift och vi sover inte i skift. För storstadens sätt att leva propagerar snart sagt alla kulturmedel: radio, film och tidningar. Låt då åtminstone vår egen fack-förening propagera för vår. Såsom den var sammansatt förr, med 16 timmars arbete och åtta timmars sömn, känner alltför många till den. Men tiden har inte stått stilla på landsbygden. Vi skall göra klart för oss att det finns

Gerda Linderot har lämnat oss

Budskapet om Gerda Linderots bortgång har väckt den djupaste sorg och förstämning i vida kretsar. Vårt SKV har lidit en oersättlig förlust och för alla som kom i närmare beröring med henne känns hennes bortgång som en stor personlig förlust.

Allt sedan ungdomsåren satte Gerda in sina krafter i kampen för fredens och framstegets sak. Genom flera årtionden arbetade hon outtröttligt för kvinnornas och barnens intressen. Hennes insatser i solidaritetsarbetet för de antifascistiska flyktingarna i vårt land, för Spaniens kvinnor och barn, i den stora insamlingen för Leningrads barn är väl kända inte bara i vårt land men överallt där människor fick hjälp tack vare hennes energi och aldrig sviktande solidaritetskänsla.

män, såväl i staden som på landet, som trivs med att ha sitt arbete ihop med hustrun, att ha en arbetshobby på fritiden, folk som trivs med djur och trivs med trädgård. Det är med andra ord fråga om en människotyp.

Detta måste vi ha klart för oss när vi går att propagera för utbyggd yrkesbetonad skola. Skolan måste utbilda ungdomen för den sammansatta livsformen. Maken-arbetsledaren skall inte bara kunna anpassa sitt arbete efter årstider, väder och vind. Han skall också veta så pass om hemmets rytm att han kan anpassa hustruns frilagda tid. Han får aldrig räkna med hela ostörda skift. Hustrun måste också kunna tillämpa rationalisering i hushållet. Hon får inte komma sist när

Forts. å sid. 13

Allt sedan 1946 tillhörde Gerda Linderot vårt förbunds styrelse och var vid sin bortgång vice ordförande i förbundet. I närmare ett årtionde ledde hon arbetet på förbundsexpeditionen, ända tills sjukdom tvingade henne att lämna det. Hon var en utomordentlig organisatör och besatt en beundransvärd arbetsförmåga. Hennes klara förstånd, hennes viljekraft och varma hjärta drev henne att ta ut det yttersta av sina krafter i arbetet.

För oss alla känns förlusten tung. För dem som hade lyckan att dagligen få arbeta samman med henne och räkna sig till hennes vänner känns den oersättlig. Gerda Linderot var en så sällsynt god människa. I henne fanns icke något svek.

Frid över hennes ljusa minne!

V. S.

En god människa med stora humana ideal

Jag hörde talas om Gerda Linderot långt innan jag såg och träffade henne. Med respekt nämndes hon långt utanför sitt partis gränser som en duglig och verksam kraft i hjälpen åt de krigsskadade, i paketinsamlingar för krigsbärjande länder och som en klok planerare och organisatör.

När jag sedan träffade henne personligen i SKV blev hon en överraskning: denna lilla fina, älskliga, milda varelse stämde inte med den bild av kraft-kvinna jag gjort mig. Men de båda bilderna gick ihop till den oumbärliga Gerda, som höll reda på allt som skedde i våra lokalföreningar och gjorde de mest personliga uppställningarna av verksamheterna i Norrbotten, Småland eller Göteborg. Vad jag beundrade hennes enkelt klara redogörelser vid våra styrelsemöten! Vem skall göra dem nu...

Men när hon nu är borta för alltid är det man minns med innerligaste saknad dock hennes milda goda vänliga väsen. Ett anspråklöst och självför-glämmande sätt bakom dugligheten och effektiviteten, en förmåga att ge sig tid och lyssna till andras små bekymmer, även när hon själv hade stora sorger. Jag minns en gång när vi vandrade flera varv runt rådhuskvarteret och pratade om rent personliga saker — och åtminstone jag gick hem lättad och tröstad.

Gerda Linderot var en god människa med stora humana ideal, och vi skall med saknad och tacksamhet tänka på henne under den tid som återstår oss att få arbeta för fredens sak.

GUNHILD TEGEN

De som önskar hedra Gerda Linderots minne kan göra detta genom att stödja SKV:s studiefond, som grundats i enlighet med hennes vilja. Adressen är Svenska Kvinnors Västerförbund, Box 18073, Sthlm 18. Postgiro 513 23. Skriv SKV:s studiefond på talongen.

Ha fördragsamhet med tonåringarnas beteendemönster

I ett gathörn står ett gäng »tuffa killar», så där en fem å sex stycken. De skränar och gapar. Är uppkäftiga och nonchalanta mot förbipasserande. Någon av dem har lagt sig till med en uppseendeväckande frisyra, och ideligen, ideligen måste han med handen känna efter att den ligger som den ska. En annan har fått på sig en av faderns snygga slipsar, som skrytbyte att hävda sig med. De uppträder som sagt utmanande och fräckt mot alla vuxna och föraktfullt nedlåtande mot de mindre. Äldre damer går ofta omvägar för att slippa komma i vägen för deras armbågar och gapande ömdömen. Småungarna skyndar sig förskrämda ett stycke ifrån det farliga grannskapet.

I nästa gathörn

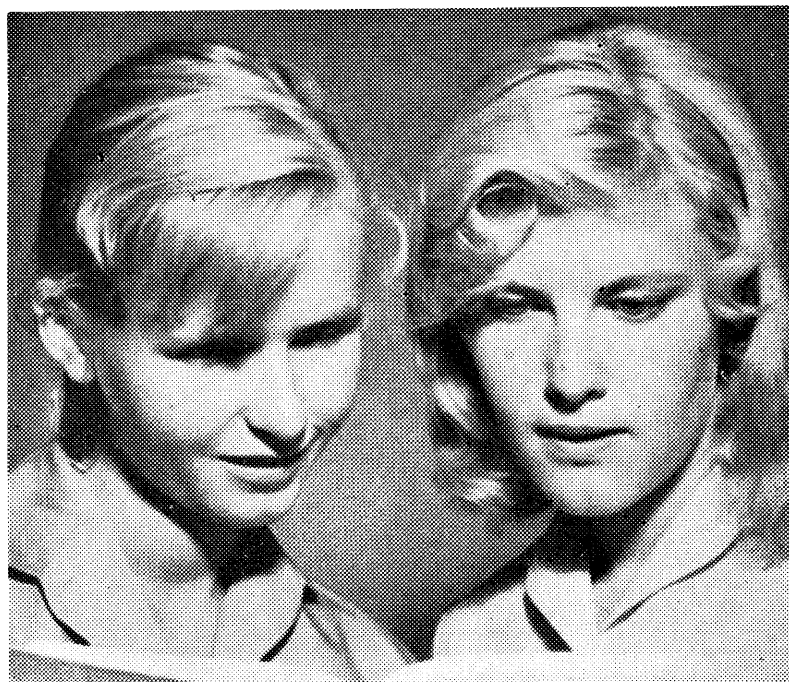
Ja, där står det ett par tre flickor, kanske ett eller två år yngre än pojkarna. De sticker huvudena tätt ihop och tisslar och tasslar, ofta kritiskt, om de förbipasserande. Så sätter fnitteret i gång och alla som går förbi känner sig utpekade, utskrattade och olyckliga.

I hemmet

Inom hemmets fyra väggar kan de här ungdomarna ofta vara helt enkelt outhärdliga. Man tycker att ingenting duger åt dem. Allt och alla är det fel på. Att skoja och skämta med dem som förr går heller inte. De tar åt sig av allt, blir snarstuckna och föraktfulla så man över huvud taget tappar lusten att tilltala dem alls. Inte heller det är bra. Då blir de tjuriga, går och blänger under lugg och misstänker att det ligger argan list under allt.

Påverkar tonen i hemmet

Nonchalanta, vräkiga, vårdslösa, lynniga och trotsiga som de är vet man många gånger inte hur man ska bete sig för att inte hela tonen i hemmet skall spolieras. I synnerhet där det

O, ungdom, hur fager du är! Och så svår din växtvärk, både för dig själv och din omgivning...

finns mindre syskon, som vill kopiera storebrors eller stora systers betenden, kan det uppstå många vanskliga situationer. Man tycker att de vill ha alla de vuxnas privilegier trots att de uppträder som barnungar och inte kan eller vill ta på sig några skyldigheter.

Hur ser de sig själva?

Ja, inte uppfattar de sig själva såsom vi gör det, om de över huvud taget förmår se sig själva. I regel känner de väl bara. Känner sig osäkra, oförstådda och olyckliga. Han med den uppseendeväckande frisyren vill så gärna bli upptäckt. Upptäckt som charmör bland flickorna. Pojken med slipsen är väl ännu kvar i gängmentaliteten och vill hävda sig mot sina kamrater ännu så länge. Vill liksom understryka för dem att också han är stor och manlig.

Stora i gathörnet

Ännu så länge är det bara utanför hemmets dörrar som de helt kan inbilla sig själva och varandra att de är fullvuxna. Innanför hemmet tycker de att de får en vuxens skyldigheter, men bara ett barns rättigheter. Och, handen på hjärtat alla föräldrar, har vi egentligen inte litet svårt för att upptäcka när vår son eller dotter börjar bli vuxen? Ordspråket att »för en mor är sonen ett barn även om han är femtio år» har inte kommit till av ingenting. Vi vill så gärna lägga oss i ungdomens göranden och låtanden, hjälpa dem till en klädsam frisyra eller ett praktiskt plagg. Och i regel gör vi det obedda. Obedda och med en kritisk attityd. Tar det som en naturlig rättighet helt enkelt att kritisera och klanka på dem då de köpt fel. Jag tror det vore bäst om de finge litet större personlig frihet att göra sina

Vår förbundsordförande, dr Andrea Andreen, i kretsen av rumänska och finska delegater.

Starkt asiatiskt och afrikanskt inslag vid KDV:s rådsmöte

I ett midsommarfagert om än något kyligt Helsingfors höll KDV rådsmöte den 22—27 juni. Bland de representanter från 47 länder som deltog

i det viktiga mötet var inslaget från de asiatiska och afrikanska kontinenterna påfallande stort. Trots de långa och kostsamma resorna hade KDV-

fel och misstag, ty det är ju av dem de lär och utvecklas, inte sant?

Hänsynslösheten

Man hör ofta att ungdomen är så hänsynslös. Men hur behandlar vi dem själva? Om de har eget rum och stängt in sig där, knackar vi då på deras dörr om vi vill dem något? Naturligtvis inte! hör jag en kör av röster svara. — Det är ju vårt hem. Vi betalar hyran, har köpt möblerna o. s. v. Men jag vill påstå att vi faktiskt har den skyldigheten ändå. Just under den svåra brytningsperiod som puberteten innebär har pojken och flickan behov av större hänsyn fullhet från vår sida än eljest. Dessutom får man som föräldrar inte glömma bort det goda föredömet. Puberteten väcker så många motsatta och stridiga känslor, som pockar på och kräver utlösning. Ett barn, som fått smäll för småbarnsonani t. ex., kommer i konflikt med sig själv under puberteten då det känner lust till onani, men samtidigt återupplever det samma fruktan det kände när det fick smäll för det i barnaåren. Hur stark denna fruktan varit kan man utläsa av styr-

kan i den ångest de känner inför handlingen. Straffet uteblir dock nu, men känslan av att de gör något fult, snuskigt och otillåtet finns kvar och vem vill visa sådant?

Ångesten en faktor att räkna med

Fruktan skapar ångest vet vi. Puberteten fruktan är inget undantag. I ångest för att någon skall kunna se hur osäkra de egentligen känner sig och generade slår de över i en nonchalant, kritisk attityd.

När de så småningom accepterar sin kropps naturliga krav och lärt känna dess behov reglerar de själva sin inställning därefter och blir så småningom lugnare och mer sansade.

De behöver kamraten

Just under pubertetskrisen behöver pojken och flickan en kamrat i far och mor mer än någonsin. Kamraten, som stöder och uppmuntrar deras försök till personlighetsutveckling. Kamraten, som genom sin förståelse blir en annan auktoritet än den straffande och dominerande föräldraattityden givet dem intryck av.

Olga Boström

sektionerna både i Asien, Afrika och Sydamerika sänt delegater till det viktiga rådslaget. Och där möttes kvinnor från arabländerna med kvinnor från Israel.

Det blev sex arbetsamma dagar med plenarmöten och arbete i kommissioner. Mötet inleddes av KDV:s ordförande, madame Eugénie Cotton, som gav en rapport över KDV:s aktioner till försvar för freden, för barnen och de unga och för kvinnornas rättigheter. Hon fäste uppmärksamheten på den ökade aktiviteten bland vetenskapsmännen i kampen mot atom- och vätevapnen och fastslog att frågan om förbud mot dessa vapen och inställandet av experimenten med dem är den allt överskuggande frågan för mänskligheten just nu. Hon yttrade bland annat:

»Till vårt KDV:s viktigaste uppgifter hör att vaka över att människan och livet respekteras. Därför är det vår angelägnaste uppgift att mobilisera alla kvinnor mot kapprustningen och i första linjen mot de fortsatta experimenten med atom- och kärnvapen. Talrika vetenskapsmän i olika länder har varnat regeringarna för följderna av dessa försök, som redan i dag utgör en fara inte bara för vår generation utan också för våra efterkommande.»

Och på sitt varma inträngande sätt gav hon ord åt vad alla kvinnor känner så djupt:

»Här handlar det inte bara om att rädda människors liv utan också om att värna den mänskliga värdigheten; det handlar om att förhindra att människorna i förakt för människan går så långt att de i ett slag vill utsläcka miljoner människoliv med allt vad de innebär av drömmar, av kärlek, av skönhet och skapande tankar. I denna oupphörliga kamp, i denna heliga strid om mänsklighetens väl ser vi med stolthet att kvinnorna befinner sig i första ledet. Överallt mångdubblar de sina aktioner.»

Rapporterna från olika länder vittnade om en ständigt ökad aktivitet bland kvinnorna i kampen mot krigsrustningarna och mot experimenten med atom- och kärnvapen. Kampen för kvinnornas rättigheter intar i många länder en framträdande plats i KDV-sektionernas arbete, så exempelvis i det stora italienska kvinnoförbundet. Gangsterserierna, den dåliga ungdomsfilmerna och den tilltagande ungdomskriminaliteten tog madame Cotton upp i sitt inledningstal och betonade att frågan om barnens uppföstran måste vara en lika viktig fråga för mödrarna som att deras barn får god och tillräcklig näring. Hon erinrade om de studiedagar som KDV genomförde i januari detta år i Berlin, där ungdomsfilmerna stod till debatt och där man beslutade rekommendera KDV-sektionerna att förstärka sin kamp för förbud mot dålig film, att vidtaga positiva åtgärder för att un-

Bland deltagarna var också ordföranden i de argentinska kvinnornas förbund, fru Margarita Ponce, som vi här ser mellan ryskan Soja Ivanova och ordföranden i det italienska kvinnoförbundet, Maria Maddalena Rossi. Fru Ponce fängslades i april av sitt hemlands reaktionära polis, vilket frambesvor en internationell proteststorm av sådan omfattning att hon och hennes medarbetare måste frigges. Nedan: En finska i nationaldräkt bland delegater från Asien och Afrika. Den mörka damen i mitten är från Ghana.

derlätta utbyte av goda filmer mellan olika länder och sätta in krafterna på att finna lämpliga lokaler för framförande av värdefull ungdomsfilm. I kampen mot den dåliga filmen måste man sträva att få till stånd samarbete med andra kvinnoorganisationer.

I det uttalande råds-mötet enhälligt antog uppmanades de nationella sektionerna och deras medlemmar att med all kraft understödja alla aktioner som tjänar fredens sak. Appellen från Världsfredsradets möte i Colombo i juni måste få vårt varmaste stöd, betonas det i resolutionen, som också vänder sig till vetenskapskvinnorna och väddar till dem att säga sitt ord om den verkliga fara för mänsklighe-

ten som ligger i kärnvapenproven. Det betonas vidare att kvinnorna måste föreslå sina regeringar och parlament att dessa i FN med all kraft går in för att få till stånd en överenskommelse mellan de stater som har atomvapen om inställandet av proven med dessa vapen. KDV-sektionerna uppmanas ge materiellt och moraliskt stöd åt kvinnorna och barnen i Algeriet som lider under krigets fasor.

Med stor begeistring anslöt sig råds-mötet till madame Cottons förslag om att inkalla KDV:s nästa kongress till våren 1958. Kongressen kommer att antaga nya stadgar för vårt världsförbund och en punkt på råds-mötets dagordning var diskussion kring det

KDV kallar till kongress

På våren 1958 kommer Kvinnornas Demokratiska Världsförbund att hålla sin fjärde kongress.

Denna kongress kommer att återspegla kvinnornas stadigt växande insats på det ekonomiska, kulturella och politiska området i alla världsdelar, insatser som är en av de viktigaste faktorererna för världens utveckling i nutiden.

Den kommer också att ge uttryck för kvinnornas kamp mot den diskriminering som alltjämt trycker dem i ett stort antal länder.

Den kommer att ge uttryck åt kvinnornas anspråk på ett bättre liv för sina folk och för deras vilja att vinna och försvara sina länders oberoende och bevara freden i hela världen.

I dag är freden allvarligt hotad. Atomenergien som kunde bli en källa till välbästand och framsteg används huvudsakligen för att tillverka och fullända vapen vilka är i stånd att utrota miljoner människor. De prov som utförts med kärnbomber har redan skadat ett antal nu levande människor och utgör en fara för kommande generationers hälsa. Ingen kvinna kan förbli likgiltigt inför denna fara, ingen kvinna kan våga att handla i detta ögonblick som är avgörande för mänsklighetens framtid.

KDV uppmanar alla sina nationella organisationer och alla kvinnor oberoende av ras, nationalitet, religion eller politisk åskådning att delta i denna kongress och därigenom ena sin strävan:

Att försvara freden;
att vinna och försvara sina rättigheter som medborgare, mödrar och arbetare och att förbättra sina levnadsvillkor;
att skapa trygghet för sina hem och familjer och en lycklig framtid för sina barn.

KDV riktar också en trängande maning till alla nationella och internationella kvinnoorganisationer, vilka alla var på sitt sätt bidrar till en förbättring av kvinnornas ställning och till barnens välfärd. KDV ber dem att göra denna kongress känd och att stödja den. Kongressen kommer att bli en mäktig demonstration av kvinnornas enhet till värn för freden, till försvar av sina rättigheter och av barnens rätt.

stadgeförslag som förelåg och som utarbetats av ett antal KDV-sektioner, däribland SKV. Härövan återger vi råds-mötet appell om kongressen.

V. S.

För att fördjupa vänskapen mellan världens ungdom

Den sjätte internationella ungdomsfestivalen är nu ett minne blott, men för de omkring tusen svenska ungdomar som deltog ett ljus och varmt minne. En av dem har sänt oss dessa rader, därför att, som han säger, en kvinnotidning som vår säkert är intresserad av att höra vilket intryck de svenska ungdomarna fick av de ryska kvinnorna.

I Sokolnikiparken gav ungdomar från Vietnam prov på sitt hemlands danser inför en flertusenbövad publik.

När en rysk flicka eller pojke på Moskvas gator tryckte ens händer och med värme uttryckte orden »mir i drusjba» — fred och vänskap — då upphörde nationsgränser och språksvårigheter att existera och kvar blev den outplånliga känslan: vi står i själva verket varandra så nära, vi vill leva i fred med varandra, på oss och på våra gemensamma insatser beror det om en värld i fred och lycka skall bli vår.

Detta är festivalens stora behållning och själva inseglet på att dessa internationella ungdomsfestivaler fyller sin förpliktande roll: att fördjupa vänskapen och förståelsen mellan ungdomar

av alla nationer och raser, det som är själva förutsättningen för fred.

Men naturligtvis är en världsfestival oerhört mycket därutöver. Tänk bara på de underbara kulturprogrammen, där ungdom från alla världens hörn ger prov på sin nationella dans-, sång- och teaterkonst! Och vilket tillfälle ger inte en sådan här festival åt vaken, vetgirig och upptäcktslysten ungdom att stifta bekantskap med människorna och livet i det land där festivalen äger rum!

Vi har i många sammanhang, inte sällan i förklenande ordalag, fått höra om att de ryska kvinnorna arbetar

som gatsopare, i hantlangarjobb på byggena o. s. v. Javisst, men om bilden skall bli sann måste man tillägga att den ryska kvinnan träffar man i praktiskt taget vilka arbetets sammanhang som helst och hon har samma lön som mannen för samma arbete. Vid ratten på den stora lastbil som forslade vårt bagage från stationen satt en kvinna. På spårvagnarna hade man kvinnliga förare och i de trådbussar som skjutsade oss runt inne på lantbruksutställningen likaså. Vi såg kvinnor i ledningen för stora företag som vi besökte och var det inte en kvinnlig direktör för den TV där svenskarna spelade in sitt program. Och vi fick veta mycket vid samtal med ryska flickor på någon vänskaps-träff eller helt apropå i något gathörn. Ofta visade de sig vara studerande och med siktet mycket klart inställt på framtiden. Ungdomar som träffas brukar fråga varandra: Var bor du? Hur gammal är du? Var arbetar du? Det frågade vi också och förvånansvärt ofta blev den ryska flickans svar: — Jag studerar. Och när man frågade vad de studerade blev svaret mycket ofta: — Jag ska bli teknisk ingenjör... jag ska bli arkitekt... jag ska bli ekonom...

Vi svenskar hade vid ett tillfälle en flera timmar lång frågestund med ryska värdar. Vi frågade rätt mycket om sovjetungdomens utbildningsmöjligheter. Ett av svaren kommer vi alla att minnas: 52 procent av alla studerande vid högskolor och universitet i Sovjetunionen är kvinnor.

Då började vi fatta sammanhangen. Inte underligt att sovjetflickan bär huvudet högt.

A. S.

En afton var det bal i Kreml och med de granna tornen i bakgrunden passade ungdomar från Norge, Sudan, Japan, Indien och Sovjetunionen på att sjunga unisont. Och visst fann de melodin...

»Oj, vad det blir långtråkigt att inte ha annat att titta på än tio fingrar.»

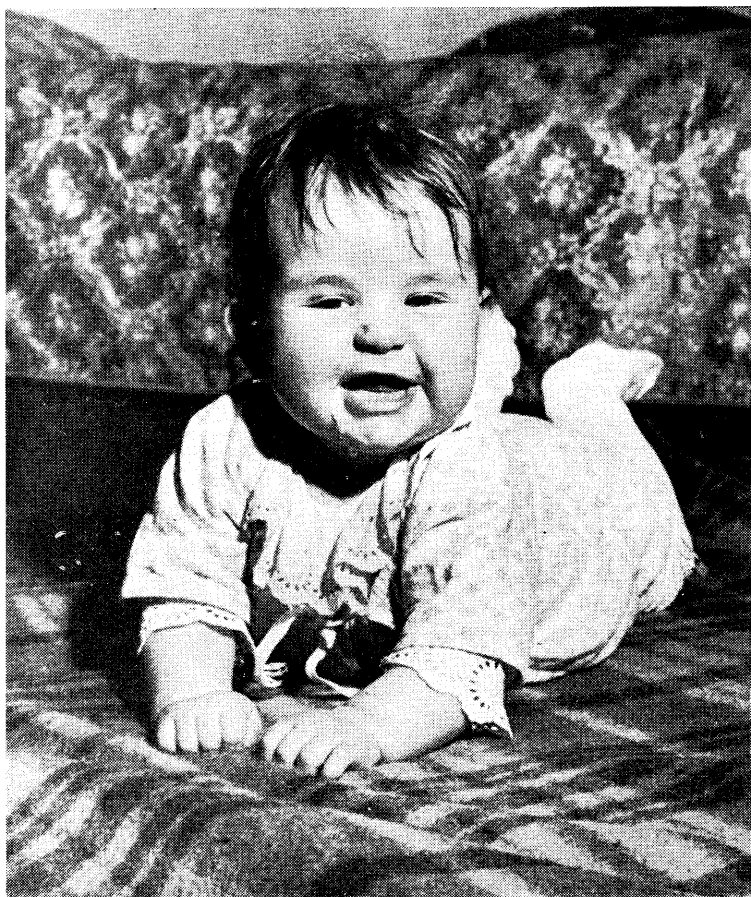

»Om jag anstränger mej riktigt kan jag nog vända mej och se vad det är dom andra gör.»

"Duktigt gjort!" *sa pappa*

Mitt namn är Marcela. Jag har fyllt 6 månader. Fast jag hade bara fyllt 5 månader när pappa tog dom här bilderna. Händelsen måste förevigas, sa han, vad han nu menade med det. Men det är bäst jag berättar hur det var.

Mamma bredde ut en filt på golvet och la mej på rygg på filten och sa att var nu en riktigt snäll flicka medan mamma skalar potatisen. Där låg jag och var snäll tills jag inte orkade längre. Jag hörde hur pappa pysslade med nåt, men jag kunde inte se honom. Jag såg bara mina fingrar och dom kan jag utan och innan nu, var-enda liten grop i dom. Jag var så nyfiken på vad pappa höll på med att jag *måste* få veta det. Och så tog jag sats — och vände mej runt. Jobbigt var det förstås, men man har väl energi! »Titta», skrek pappa, »ungen vänder sej själv — det var duktigt gjort!» (Ungen, det är jag det.) Mamma kom farande och skrek: »Men lilla hjärtegull, så du ser ut! Du har ju kräcks!» Som om det var nåt att tala om, lite vällingstänk. Men som ni ser på bilden lyckades hon inte förstöra mitt goda humör med sin kritik. För nu kan jag något som jag inte kunde förut. Oj, vad livet är härligt!

»Vad var det jag sa? Nu kan jag ligga på magen också och få lite omväxling i livet. Det hade ni inte trott, va?»

WILLIAM BLAKE

1757 — 1957

Det är alltså 200 år sedan William Blake föddes. Men vem var han? — Ja, kanske är detta det väsentliga i att åminnas människor 100 eller 200 eller 2000 år tillbaka, att man kommer att fråga: Vem var han? — vem var hon?

William Blake var diktare, tecknare, målare, etsare. Han föddes och dog i London, förblev okänd, kan man gott säga, under det första århundradet efter sin död. Det är först i vårt eget århundrade som Blake alltmer träder fram. Kanske beror det på att genom honom når oss ett vindstråk från en värld dit vi borde vara på väg.

England är i detta år fyllt av Blake. British Museum utställer hans dikter, som han själv aldrig kunde skilja från teckning och färg och som därför egentligen aldrig kan återges i tryck. Gestalter från alla världar, från himmel och helvete, från naturens alla riken och människornas innerligaste och förfärligaste upplevelser, allt blir oskiljbart skildrat av Blake i ord, linjer och färger. Nyss kom från Kina i »Det Nya Kinas pressmeddelanden» en notis att en litterär afton ägnats två diktare av världsformat: amerikanen Longfellow och engelsmannen Blake.

Den främste kännaren i Norden av William Blake är utan gensägelse Köpenhamnsprofessorn Vilhelm Grönbech. Ur hans stora verk från 1933 (William Blake) lånar vi några satser:

Blake står ensam i sin tid och i sin diktning med sin naiva omedelbarhet och sin vördnad för livets outtömliga härlighet. Jublande besjunger han tigern, som en guldflamma i mörkret, med muskler som järn och klor till att sönderslita levande kött. Han sjunger om barnet, om lammet, om sommaraftonen, om allt som möter hans öga, stort och smått, skönt och förfärligt, med samma jubel över att något så litet och så fruktansvärt är till. — Fasta lagar går genom hela universum, alltifrån plantan till människan, sade hans samtid. — Nej, sä-

ger Blake, varje väsen har sin egen lag. En och samma lag för lejonet som för oxen vore tyranni. Äppelträdet frågar aldrig boken hur det skall växa, inte heller frågar hästen lejonet hur det skall taga sitt byte. Havets fågel klär sig i vinterstormen och ormen bär sitt dödande gift som ett smycke av guld och juveler — träd, fåglar och markens djur, liksom människan, bärs av sin eviga fröjd. Stå upp, drick dig

Lilla lamm...

Lilla lamm, vem gjorde dig?
Gav dig livet, bjöd dig gräset
nära vid bäcken eller på andra sidan;
gav dig en dräkt av ljuvlighet,
mjukaste tyg, ulligt, fint,
gav dig klar liten röst —
hela nejden hör och gläds.

Lilla lamm, vem gjorde dig?
Vet du väl — vem gjorde dig?

drucken av fröjd, ty allt som lever är heligt.

Mitt i detta levande myller står människan, en egen värld mitt i världen, med sin lag i sin egen själ, med en blick som kan nå till oändlighetens gräns och ett liv som kan rymma allt vad oändlighetens oändlighet kan sända dit in. Människan vet dock inte alltid hur rik hon är, vet inte att det verkliga livet är evighetens — ett ord som för Blake är det samma som fantasien. Hos evighetsmänniskan står alla sinnen öppna på vid gavel och ger åt själen en omedelbar upplevelse av solens och djurets och plantans oändliga liv, skönhet, innehåll och djup. Men människan kan förneka livet och vilja döden, uppgiva sin skapande kraft och sjunka ned till ett förgängligt väsen, avhängigt av främmande maktens vilja. I Blakes språk har fabrikernas snurrande maskineri blivit symbolen för livet i förgänglighetens värld. Dödens gud har funnit ett sinnrikt urverk, säger han, med hjul i hjul, och därmed förvirrar han ungdomen i begynnelsen av dess väg, han binder evighetens människomyriader att slita dag och natt utan att förnimma arbetets mål, han lär dem att förspilla visdomens timmar för en beta bröd, blinda för livets enkla bud.

Blakes upplevelse av livets helhet — livet som motsättning till döden, men där inget får skiljas ut som »ont» eller »gott», har också fått uttryck i

Landsbygdens nya ...

Forts. fr. sid. 6

det gäller nyanskaffning och modernisering. Hon har »marketeriet» mitt i yrkesutövningen. Hon kan inte som andra yrkesarbetande komma undan med ett lättmål på kvällen. Det är

den mäktiga målning som han kallar **Förmälningen mellan Himmel och Helvete** — The marriage of Heaven and Hell¹. Himlen skulle stelna i glasklar, död fullkomlighet, om den inte tog helvetets sjudande liv in i sig. Där har Blake också formulerat sina »Ord-språk från Helvetet», av vilka till sist några få här må citeras:

Evigheten är förälskad i det som skapas i tiden.

Den vars ansikte icke lyser skall aldrig bli en stjärna.

Därskaps timmar mätas av klockan, men visdoms tider kan inget ur mäta.

Ingen fågel flyger för högt om den bärs av sina egna vingar.

Fängelser är byggda av Lagens stentar och skökhushets tegel är slagna av religionen.

Att få en liten blomma att växa tar års arbete.

Åt fågeln ett bo, åt spindeln ett nät, åt människan vänskap.

Är du alltid redo att tala ut från ditt sinne så går lågsinnade ur vägen för dig.

Tänk på morgonen. Handla på dagen. Ät på aftonen. Sov på natten.

¹ Vår bild är tagen ur denna bok.

sådana saker som gör att vi aldrig kan räkna med jordbruksdrift utan att ta in hustrun i bilden.

Men — vår nya skola skall ta fasta på det nya i jordbrukskonstruktionen. Det gäller inte en daglig insats av kvinnorna. Det gäller effektiv hjälp i högtoppar, i sådd och skörd. Hur vi mellan lagen skall kunna hålla kon-ditionen är också en viktig sak att lära. Kvinnans fysiska anpassning till hårt muskelarbete. Här kanske väntar en vävstolens renässans. Vad vi be-höver är en skola som tar tillvara trivselfaktorerna. Våra föräldrar teg nogsamt med glädjen under arbetet. Men motigheterna ropades ut för vem som ville höra på. Därför behövs prop-aganda i det oändliga för en omvär-dering.

Kan då framtidens skola ligga var som helst? Nej, här kommer vi att få känna följderna av utflyttningen. Skolan kan inte i dag och inte om fem år läggas annat än som internat. Avstånden förbjuder varje annan form. Men detta kan vi vända till en fördel bara vi är förståndiga. Det är nämligen inte alls säkert att föräld-rarnas gny är det bästa för tonårin-gen. Har skolan en god rektor med riktig syn på framtidens jordbruk, kan idéerna genomsyra ungdomarna. Då får inte undervisningen inriktas en-bart på mekaniska och arbetsruti-nässiga faktorer utan då måste fa-miljebildningen få sin givna plats på schemat.

— Redan vid 14 års ålder? säger ni kanske. Ja, vi har exempel som visar på att nutidsungdom planerar sitt yr-kesval med tanke på familjebildning.

Flickorna har väl aldrig blivit till-frågade om vad de tycker. Det vore kanske på tiden att de bleve det. Men redan vid 14 år kan de undervisas om moderskapets ansvar och just där-för kan vi peka på vilka värden lands-bygdshemmen har. Värdet av att få arbeta tillsammans raljeras så ofta bort. Nog måste vi ta både radio och television till hjälp för detta, annars skulle lärarna inte räckta till. Och korrespondenskurser och allt vad folk-högskola och lantmanna- och lanthus-hållsskola kommit fram till. Dessutom måste skolan ge undervisning i sjuk-vård. Redan nu är det så att bond-hustrun bara har halv sjukkasse när mannen är hemma. Han skall inte bara kunna sköta sitt och hustruns arbete, han skall också hinna vara sjukvårdare. Så har männen lagstiftat för oss. Är vi väl insatta i varandras arbete spetsar inte svårigheterna till sig.

— Internatskola? säger föräldrarna. Skall vi straffas så hårt för folkut-tunningen?

Det är en andra förlossning för oss, när barnen går in i tonåren. Men vi måste göra klart för oss att det är fullt normalt. De unga måste lära sig stå på egna ben för att bli riktiga människor. Det är bara så mycket vär-re att, som nu sker, skicka dem direkt in i storstadens yrkesliv. De är för godtrogna för att leva storstadslivet. Tiden har blivit sådan att föräldra-auktoriteten bara räcker — som bäst — till 14 år. Kan vi sedan propagera för en ny skola och ge denna auktori-tet två år till är mycket vunnet. Och

Forts. å sid. 20

Sotarpojken

När min moder dog var jag mycket liten och min fader sålde mig när min mun knappt kunde skrika »aj! aj! aj! aj!» Därför sotar jag era skorstenar, och sover i sot.

Det var lilla Tom Dacre, han grät när man rakade hans hår, lockigt som lammets rygg. Men jag sade: Tyst Tom! Grät inte! För när ditt huvud blir kalt så kan sotet inte smutsa ditt vita hår.

Då blev han lugn. Och samma natt när Tom låg och sov såg han en syn! — Att tusen små sotare, Dick, Joe, Ned och Jack, alla låg slutna i kistor — svarta med lock.

Men det kom en ängel med guldnyckel i hand, och han öppnade kistorna och släppte dem lös. Och utför gröna ängen sprang de, skrattade och hoppade, de badade i bäcken och lyste i solen.

Och nakna och rena lämnade de verktygssäckarna kvar, steg på molnen och flög med vinden. Och ängeln sade till Tom: om han var en snäll gosse skulle han få Gud till far och alltid vara glad.

Så vaknade Tom och vi reste oss i mörkret tog våra viskor och verktygssäckar. Det var kall morgon men Tom var lycklig och varm. Så om alla gör sin plikt händer dem inget ont.

(De båda dikterna av Blake som vi här publi-cerar och som tolkats till svenska av artikel-författarinnan, upplästes på engelska och kinesiska vid Blake-aftonen i Peking.)

Jag har aldrig kunnat förstå hur Louise stod ut med mig. Hon tyckte illa om mig, och jag visste att hon inte försatt något tillfälle att på sitt stillsamma sätt tala illa om mig på ryggen. Hon var nog finkänslig att aldrig påstå något direkt, men med en anspelning, en suck eller en liten gest med sina vackra händer kunde hon få fram vad hon ville ha sagt. Hon var en mästare i nedgörande beröm. Vi hade visserligen varit rätt nära vänner i 25 års tid, men jag inbillade mig inte att hon skulle genera sig för gammal vänskaps skull. Hon tyckte att jag var rå, brutal, cynisk och vulgär. Det förvånade mig att hon inte tog rakt av och sade upp bekantskapen med mig. Men det gjorde hon inte alls; tvärtom lämnade hon mig aldrig i fred. Hon bjöd mig ofta hem på lunch eller middag, och en eller ett par gånger om året blev jag nedbjuden över en weekend till hennes landställe.

Till sist trodde jag mig ha kommit på vad som låg bakom. Hon hade en obehaglig känsla av att jag inte trodde henne mer än jämnt; och även om det var därför som hon tyckte illa om mig, så var det samtidigt också därför som hon ville umgås med mig. Det retade henne att jag ensam inte skulle ta henne på allvar, och hon gav sig ingen ro förrän hon hade fått mig att erkänna mig besegrad och slagen. Kanske kände hon på sig att jag såg ansiktet bakom masken, och kanske var hon — eftersom jag var den ende som motstod henne — fast besluten att förr eller senare få också mig att acceptera masken som ansikte. Men ändå var jag inte riktigt säker på att hon var en humbug alltigenom. Jag kunde aldrig få klart för mig om hon förde sig själv bakom ljuset lika grundligt som hon duperade världen i övrigt, eller om det kanske fanns en gnista självironi längst inne i henne. Om det var så, fanns det ju en möjlighet att hon kände sig dragen till mig, ungefär så som den ene skojaren sympatiserade med den andre, därför att vi hade en gemensam hemlighet som ingen annan kände till.

Jag umgicks med Louise redan innan hon gifte sig. På den tiden var hon en späd, ömtålig flicka med melankoliska ögon. Föräldrarna avgudade henne med ett slags ängslig tillbedjan, ty någon sjukdom — scharlakansfeber tror jag det var — hade gjort att hon fått dåligt hjärta och måste vara ytterst försiktig. När Tom Maitland friade till henne blev de förfärade, övertygade som de var att hon var alldeles för klen för ett äktenskaps påfrestningar. Men de hade inte särdeles gott om pengar, och Tom Maitland var förmögen. Han lovade att göra allt som stod i hans makt för Louise, och till slut anförtroddes de henne åt honom som om det hade varit fråga om en helig mission.

Tom Maitland var en kraftig, kärnfrisk karl, såg bra ut och var en spänstig idrottsman. Han avgudade Louise. För hennes svaga hjärtas skull kunde han inte hoppas att få behålla henne

Louise

Novell av

W. Somerset Maugham

länge och beslöt därför att göra hennes få återstående levnadsdagar lyckliga. Han lade upp och slutade med sina bästa idrottsgrenar; inte därför att Louise begärde det av honom på något sätt — hon unnade honom tvärtom gärna att spela golf och jaga — utan därför att hon lustigt nog råklade få en hjärtattack varje gång han skulle resa bort över en dag. Om de någon gång hade olika mening om saker och ting, gav hon genast efter för honom, ty hon var den mest undergivna hustru som en man kan begära, men hjärtat började krångla så att hon måste ligga till sängs en hel vecka, söt och tålmodig. Han kunde helt enkelt inte vara en sådan usling att han gjorde henne emot. Därför brukade de ha en ädel tävlan om vem som skulle ge vika, och det var med största svårighet som han till slut lyckades övertala henne att göra som hon själv ville. En gång när jag såg att hon kunde gå till fots över en mil på en utflykt som hon särskilt gärna ville vara med om, sade jag till Tom Maitland något om att hon var starkare än man skulle kunna tro. Han skakade på huvudet och suckade:

— Nej, nej, visst inte. Hon är fruktansvärt klen. Hon har varit hos världens skickligaste hjärtspecialister, och de säger allesammans att hennes liv hänger på en tråd. Men hon har en okuvlig ande...

Man berättade för henne att jag hade fäst mig vid hennes uthållighet.

— Det får jag nog betala för i morgon, sade hon på sitt melankoliska sätt.

— Ibland undrar jag om du inte är precis så stark att du orkar göra det som du har lust med, mumlade jag.

Jag hade lagt märke till att hon kunde dansa ända till fem på morgonen om tillställningen var trevlig, men var det trist så blev hon mycket dålig och lät Tom följa sig hem tidigt. Jag är rädd för att hon inte riktigt tyckte om mitt svar, ty fastän hon gav mig ett rörande litet leende, kunde jag inte upptäcka någon road glimt i de stora blå ögonen.

— Du kan väl ändå inte begära att jag ska falla död till marken bara för att vara dig till lags, svarade hon.

*

Louise överlevde sin man. Han dog i lunginflammation efter en segling där Louise hade behövt alla filtarna för att hålla sig varm. Han efterlämnade en anseelig förmögenhet åt henne och en dotter.

Louise var otröstlig. Det var ett rent under att hon överlevde chocken. Hennes vänner var beredda på att hon skulle följa den stackars Tom Maitland i graven vilken dag som helst. De började redan tycka förfärligt synd om Iris, dottern, som skulle bli både fader- och moderlös. De mångdubblade sina omsorger om Louise, hon fick inte så mycket som röra ett finger; de fordrade att få göra allt som tänkas kunde för att bespara henne besvär. De var helt enkelt tvungna, för var det något tröttsamt eller besvärligt som hon måste göra, så fick hon genast en hjärtattack och låg på gravens rand.

Hon var fullständigt hjälplös utan en man som tog hand om henne, sade hon, och hon kunde inte förstå hur hon med sin bräckliga hälsa skulle kunna uppföstra sin kära Iris. Vännerna frågade henne varför hon inte gifte om sig. Å, med hennes dåliga hjärta var det otänkbart; fastän hon visste ju att den käre Tom ingenting högre skulle ha önskat, och kanske vore det också det bästa med tanke på Iris. Men vem kunde vilja ha besvär med en sådan stackars sjukling som hon?

Besynnerligt nog visade sig åtskilliga unga män mer än villiga att åtaga sig uppdraget, och ett år efter Toms död lät hon George Hobhouse föra sig till altaret. Han var en präktig och hederlig pojke och hade en hel del pengar. Jag har aldrig sett någon vara så tacksam som hon över privilegiet att få ta hand om denna bräckliga lilla varelse.

— Du ska inte få besvär med mig någon längre tid, sade hon.

Han var officer och gick helt upp i tjänsten; men han tog avsked. Louises hälsa tvingade henne att tillbringa vintrarna i Monte Carlo och somrarna i Deauville. Han tvekade ett ögonblick innan han avstod från sin karriär, och till att börja med ville Louise inte höra talas om saken; men till sist gav hon efter som hon alltid hade gett efter, och han beredde sig att göra sin hustrus få återstående levnadsår så lyckliga som möjligt.

— Det kan inte dröja så länge, sade hon. Jag ska försöka vara till så lite besvär som möjligt.

Under de närmaste två, tre åren lyckades Louise — trots sitt dåliga hjärta — att uppenbara sig i de charmantaste toaletter på alla tillställningar där det gick livat till, spela hasard ganska vilt, dansa och till och med flirta med långa, stiliga unga män. Men George Hobhouse hade inte samma uthållighet som Louises första man och måste då och då ta en ordentlig drink för att stå rycken som Louises andre man. Det är inte otroligt att det hade blivit en vana med tiden — vilket Louise inte alls skulle ha gillat — men som tur var (för henne) bröt kriget ut. Han gick in vid sitt gamla regemente, och tre månader senare stupade han.

Det var en förfärlig chock för Louise. Men under därvarande kritiska läge kände hon att hon inte fick ge efter för sin privata sorg; och fick hon verkligen en hjärtattack så var det i alla händelser ingen som hörde talas om den. För att skingra sina sorgsna tankar gjorde hon om sin villa i Monte Carlo till konvalescenthem för officerare. Vännerna var övertygade att hon aldrig skulle överleva ansträngningen.

— Naturligtvis blir det min död, sade hon. Det vet jag. Men det betyder så litet. Jag måste göra min plikt.

Hon dog inte alls. Hon mädde så bra som aldrig förr. Det fanns inte ett populärare konvalescenthem i hela Frankrike. Jag träffade henne av en slump i Paris. Hon lunchade på Ritz med en lång och mycket stilig ung fransman. Hon förklarade att hon var där i affärer för sjukhemmets räkning. Hon berättade att officerarna var alldeles bedårande mot henne. De visste hur klen hon var och de tillät henne inte att röra ett finger. De pysslade om henne alldeles som, tja... som om de varit hennes äkta män allesammans. Hon suckade.

Stackars George, vem kunde tro att jag med mitt hjärta skulle överleva honom.

Och stackars Tom, sade jag.

Jag förstär inte varför hon inte uppskattade repliken. Hon gav mig ett av sina melankoliska leenden och fick tårar i sina vackra ögon.

— Du talar alltid som om du missunnade mig de få år som jag kan ha kvar att leva.

— Apropå det ja. Ditt hjärta måste vara mycket bättre.

— Det blir aldrig bättre. Jag var hos en specialist i morse, och han sade att jag måste vara beredd på det värsta.

— Nåja. Det har du ju varit beredd på i snart tjugu år nu.

När kriget var över slog sig Louise ner i London. Hon var nu en kvinna över de fyrtio, alltjämt späd och bräcklig, med stora ögon och bleka kinder; men hon såg inte en dag äldre ut än tjugufem. Iris, som hade gått i internatskola och nu var vuxen, flyttade hem till henne.

— Hon ville ta hand om mig, sade Louise. Naturligtvis är det synd om henne att vara bunden vid en sådan ynklig stackare som jag, men det är ju så kort tid som det kan röra sig om. Jag är säker på att hon gör det gärna.

Iris var en trevlig flicka. Ända sedan sin tidigaste barndom hade hon vetat att moderns hälsa var vacklande. Som barn hade hon aldrig fått göra minsta buller. Hon hade alltid varit medveten om att modern under inga omständigheter fick bli upprörd. Och fastän Louise numera sade att det inte fick bli tal om att Iris skulle uppoffra sig för en tröttsam gammal kvinna, så ville flickan helt enkelt inte lyssna på henne. Det var inte alls tal om uppoffring, det var henne en ren glädje att få göra vad hon kunde för sin kära mamma. Med en suck lät mamma henne göra en hel del.

— Det gör barnet en glädje att få tro att hon är till gagn, sade hon.

— Tycker du inte att hon borde få komma ut och se sig om lite? frågade jag.

— Men det är ju precis vad jag alltid säger. Jag kan inte få henne att gå ut och roa sig. Gud ska veta att jag aldrig har begärt att någon

människa ska avstå från någonting för min skull.

Och när jag talade allvar med Iris så sade hon:

— Stackars lilla mamma. Hon vill att jag ska fara och hälsa på vänner och gå på bjudningar, men varje gång jag ska ge mig iväg så får hon en av sina hjärtattacker, och därför stannar jag mycket hellre hemma.

Men så gick hon och förälskade sig. En god vän till mig, en trevlig ung pojke, friade till henne och fick ja. Jag tyckte om flickan och var glad åt att hon äntligen fick en chans att ieva sitt eget liv. Det föreföll som hon aldrig hade trott att någonting sådant vore möjligt.

Så en dag kom den unge mannen och berättade djupt nedslagen att bröllopet hade blivit uppskjutet på obestämmd tid. Iris ansåg att hon inte kunde lämna sin mor. Naturligtvis var detta inte någonting som angick mig, men jag skaffade mig ändå en förevändning att hälsa på Louise. Hon var alltid glad att se sina vänner hos sig vid tedags, och nu när hon var äldre odlade hon speciellt målare och författare.

— Jag hörde just att Iris inte ska gifta sig, sade jag efter en stund.

— Det vet jag ingenting om. Hon tänker bara inte gifta sig riktigt lika snart som jag helst skulle ha sett. Jag har bett henne på mina bara knän att inte ta hänsyn till mig, men hon vägrar absolut att lämna mig.

— Tycker du inte ändå att det är rätt synd om flickan?

— Förfärligt synd. Naturligtvis är det bara fråga om ett par månader, men jag avskyr blotta tanken att någon ska uppoffra sig för min skull.

— Men snälla Louise, du har begravt två äkta män. Jag kan inte se något som helst hinder för att du inte skulle hinna begrava åtminstone två till.

— Tycker du att det där var kvickt? frågade hon med det mest sårade tonfall hon kunde åstadkomma.

— Du har väl händelsevis aldrig tänkt på en ganska besynnerlig sak: att du alltid har krafter när det gäller något som du har lust med, och att ditt hjärta bara hindrar dig från det som inte faller dig i smaken?

— Ja... jag vet... Jag vet nog vad du alltid har trott om mig. Du har aldrig trott att det var något fel med mig, inte sant?

Jag såg henne rätt in i ögonen.

— Inte ett ögonblick. Jag tror att du i 25 års tid har gått omkring som den mest ogenerade bluff. Jag tycker att du är den mest själviska och onaturliga kvinna som jag någonsin träffat. Du har förstört livet för två stackars karlar som du har gift dig med, och nu tänker du förstöra livet för din dotter.

Det skulle inte ha förvånat mig om Louise fått en hjärtattack den gången. Jag var beredd på att hon skulle bli rasande. Men hon bara log överseende emot mig.

Forts. å sid. 20

En liten myras äventyr

En myra klättrade på en björk. Hon klättrade ända upp till toppen och såg neråt marken. Där på marken låg hennes hembygds myrstack, så långt nere att den knappast syntes häruppiifrån.

Den pigga myran satte sig på ett löv och tänkte: Här ska jag vila mej ett slag och sedan bär det neråt och hemåt igen.

Myrorna har nämligen en sträng levnadsregel: så snart solen sjunker skyndar de sej alla hemåt. När solen gått ner spärrar myrorna till alla in- och utgångar i stacken och går sedan till vila. Den som kommer för sent får övernatta på gatan.

Det var redan långt fram på eftermiddagen.

Myran satt på sitt löv och tänkte: Det gör ingenting, jag klarar det i alla fall; neråt går det ju mycket fortare.

Men lövet hon satt på var inte något bra löv; det var gult och torrt. Vinden blåste och plötsligt lossnade lövet från kvisten.

Det virvlade genom skogen och fortsatte över en flod och rakt över en by. Den lilla myran på lövet virvlade med, hon vaggade och svängde och höll på att dö av skräck.

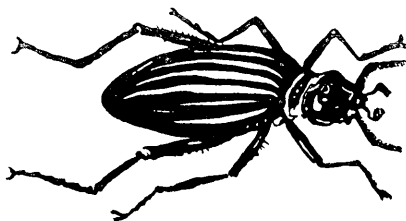
Vinden förde lövet till ängen bakom byn och lät det falla ner där. Det landade på en sten och den lilla myran slog sina fötter så det gjorde väldigt ont.

Där låg hon nu och tänkte: Nu är det ute med mej. Hur ska jag nu kunna ta mej hem? Omgivningen är platt som en pannkaka så om jag vore frisk skulle jag snart ta mej hem igen, men mina fötter gör så ont att det är rent förfärligt, så förfärligt att jag helst skulle vilja dö.

Då upptäckte myran en mask bredvid sej, en sån som bland djuren kallas »lantmätare». Han är som alla maskar, det är bara det att han framtill har små fötter och baktill — små fötter.

Myran sade till lantmätaren:

»Lantmätare, lantmätare, bär mej hem! Jag har så ont i fötterna.»

»Lovar du att inte bita mej då?»

»Nej, jag ska inte bita dej.»

Myran kröp upp på lantmätarens rygg. Han krökte sej som en båge, satte bakbenen ända inpå frambenen. Sedan reste han sej plötsligt rätt upp och lade sej sedan raklång på marken som en käpp, mätte marken med sin längd och krökte sej åter till en båge. På det sättet mätte han marken. Men myran, den stackarn, hon var ena ögonblicket djupt nere på marken för att i nästa ögonblick befinna sej högt uppe i luften, ibland med huvudet neråt, ibland uppåt.

»Jag kan inte mer!» skrek hon så mycket hon orkade. »Stanna! Annars biter jag dej.»

Lantmätaren höll inne och sträckte ut sig på marken i hela sin längd. Den lilla myran klättrade ner och pustade ut ett slag.

Hon såg sej omkring och upptäckte att framför henne låg en äng, där nylaget hö låg utbrett. Över ängen stoltserade en stor spindel med ben långa som styltor. Mellan benen på honom vaggade huvudet.

»Spindel, spindel, bär mej hem! Jag har så ont i fötterna.»

»För all del, sätt dej upp så ska jag köra dej hem.»

Den lilla myran måste klättra längs ett av spindelbenen upp till knäet och därifrån släppa sej ner på spindelns rygg. Spindelns knän ligger nämligen högre upp än hans rygg.

Nu började spindeln röra på sina styltor, det ena benet hitåt och det andra ditåt; framför den lilla myrans ögon flimrade alla hans ben som jättelika strumpstickor. Men spindeln går makligt och stryker därvid med

kroppen över marken. Den lilla myran blev irriterad över en så långsam fart. Hon blev så arg att hon höll på att bita till spindeln. Men då kom de lyckligtvis ut på en väg som såg jämn och fin ut.

Spindeln stannade.

»Stig av», sade han. »Ser du figuren där, det är en jordlöpare, han är snabbare än jag.»

»Jordlöpare, jordlöpare, bär mej hem. Jag har så ont i fötterna,» sade myran.

»För all del, sätt dej upp så ska jag frakta dej en bit på vägen.»

Knappt hade myran hunnit upp på ryggen förrän jordlöparen satte i väg. Han har vackra, raka ben som en häst.

Så sprang den sexbenta hästen och hans ryttarinna kände inte den minsta lilla skakning. Hon trodde hon flög så fint gick det.

Innan hon visste ordet av var de framme vid potatisåkern.

»Nu måste du stiga av», sade jordlöparen. »Med mina ben kan jag inte hoppa över potatisfårorna. Så nu måste du få tag i en annan häst.»

Då måste den lilla myran klättra ner.

För en myra är potatisblasten som en väldig skog. Också om hennes fötter varit friska hade vår lilla myra behövt en hel dag för att ta sej igenom potatisåkern. Men solen höll redan på att sjunka.

Plötsligt hörde hon ett svagt pip i närheten:

»Hej, myra, klättra upp på min rygg så ska vi galoppera!»

När myran vände sej om stod en jordloppa bredvid henne, så liten att man knappt kunde skilja henne från marken.

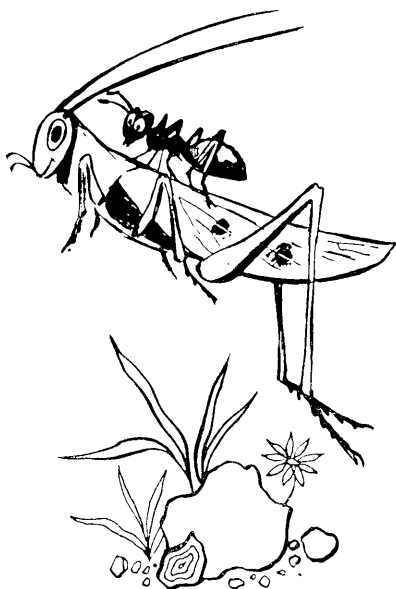
»Ack, du är ju för liten! Du orkar inte bära mej.»

»Som om du vore så stor! Klättra upp, säger jag dej!»

Det var med nöd och näppe som myran fick plats på jordloppans rygg. »Är du uppe nu?»

»Ja.»

»Håll dej väl fast, då.»

Jordloppan drog in sina kraftiga bakben — de är inrättade som riktiga stålfjädrar — och bums sträckte hon ut dem igen. Och då satt hon redan uppe i potatisblasten. Bums! var hon i den nästa potatisfåran och bums! var hon i den tredje.

Så hoppade hon genom hela potatisåkern ända tills hon kom till gårdsgården.

Myran frågade:

»Kan du hoppa över gårdsgården också?»

»Nej, gårdsgården klarar jag inte, den är för hög. Skynda dej och be gräshoppan att hon tar dej med, hon kan det.»

»Gräshoppa, gräshoppa, hjälp mej hem! Jag har så ont i fötterna.»

»Sätt dej på min nacke.»

Den lilla myran satte sej på gräshoppanns nacke. Gräshoppan vek ihop sina långa bakben på mitten, sedan sträckte hon ut dem på en gång och hoppade högt i luften, precis som jordloppan. Men på ryggen vecklade nu ett par vingar ut sej, som bar gräshoppan över gårdsgården och mjukt satte ner henne på marken.

»Stopp!» sade gräshoppan. »Vi är framme.»

Den lilla myran tittade sej omkring. Där låg floden. Där skulle hon kunna simma omkring ett helt år utan att kunna nå över till andra stranden.

Och nu hade solen sjunkit ännu djupare ner.

Gräshoppan förklarade:

»Jag kan inte heller hoppa över floden. Den är för bred. Vänta, jag ska

ropa på vattenloppan, hon fårjar dej över.»

Hon ropade på sitt säregna vis, det lät som gnissel. Genast kom en liten båt på fötter löpande över vattnet. Men när den kom till stranden visade det sig att det inte var någon båt utan en vattenloppa.

»Vattenloppa, vattenloppa, hjälp mej hem! Jag har så ont i fötterna.»

»För all del, sitt upp så ska jag köra dej hem.»

Den lilla myran tog plats. Vattenloppan hoppade och sprang på vattnet precis som på land. Men solen höll nu på att sjunka alldeles.

»Käraste vattenloppa, spring fortare!» bad den lilla myran. »Annars blir jag inte insläppt därhemma!»

»Kommer du för sent, så inte ska det bero på mej», svarade vattenloppan och ökade farten. Hon tog sats med fötterna och gled över vattnet som över en skridskobana. I ett huj var de över på andra stranden.

»Kan du inte springa på land också?» frågade myran.

»På land är det besvärligt, fötterna glider inte som de ska. Och nu har vi ju skogen framför oss. Se till att få tag i en annan häst.»

Den lilla myran såg sej omkring och såg en skog så hög, så hög, som om den växte upp i himlen. Och solen hade redan gömt sig bakom den.

Nej, den lilla myran skulle inte hinna hem innan portarna stängdes.

»Titta där», sade vattenloppan, »där har du en passande häst.» Myran tittade: där gick en ollonborre förbi — en tung, klumpig gesäll.

Kunde man verkligen komma någonstans med en sådan häst?

Men hon lydde i alla fall vattenloppan.

»Ollonborre, ollonborre, hjälp mej hem! Jag har så ont i fötterna.»

»Var bor du då?»

»I myrstacken på andra sidan skogen.»

»Det är en bra bit dit... Men vad ska man göra? Sätt dej upp bara, jag ska hjälpa dej hem.»

Den lilla myran klättrade upp längs ollonborrens sida, som var hård som ett pansar.

»Nå, har du kommit upp?»

»Ja, jag sitter.»

»Var har du satt dej då?»

»På din rygg förstås.»

»Å, du lilla dummerjöns! Du ska klättra upp på mitt huvud begriper du väl.»

Då kröp myran upp på ollonborrens huvud. Och det var tur att hon inte stannade kvar på ryggen, för ryggen delade sig i två delar, två hårda vingar höjde sej. Ollonborrens vingar såg ut som två upp- och nervända tråg, men under dem stack ännu ett par vingar fram och utvecklade sej: de var väldigt fina och alldeles genomskinliga och de var bredare och längre än det översta vingparet.

Ollonborren började pusta och blåsa upp sej: »Uff, uff, uff!» Det verkade som om han skulle sätta en motor i gång.

»Lille farbror, fortare!» sade den lilla myran. »Kära farbror, fortare!»

Ollonborren svarade inte, han pustade bara: »Uff, uff, uff!»

Plötsligt darrade hans tunna vingar och började arbeta. — Sssss... Tuff-tuff-tuff. Så höjde sej ollonborren i luften. Som om han skjutits upp med ett gevär drev vinden honom uppåt och ut över skogen.

Från sin plats uppe på hans huvud såg den lilla myran att solen redan berörde jorden med sin nedre kant.

Då jagade ollonborren i väg och genombrödde luften som en gevärskula. Skogen under dem dök upp som en skugga och var lika snabbt försvunnen.

Och där såg den lilla myran den välkända björken vid vars fot myrstacken låg. Precis över björktoppen stannade ollonborren sin motor och slog sej ner på en kvist.

»Farbror, käre farbror!» bönföll den lilla myran. »Hur ska jag nu kunna komma ner? Jag har så ont i fötterna, jag kan inte gå så långt — jag kommer att bryta huvudet av mej.»

Ollonborren vecklade ihop sina tunna vingar och täckte över dem med de hårda vingarna som såg ut som

små tråg. Efter att han tänkt över situationen en stund sade han:

»Hur du ska ta dej ner vet inte jag heller. Men jag flyger inte ner på myrstacken med dej, för ni myror sticker en så förfärligt och det gör ont. Nu får du själv se till att ta dej ner.»

Den lilla myran tittade neråt mellan löven: där låg hennes hem, myrstacken, precis under björken. Hon tittade mot solen: halva solskivan hade redan krupit bakom horisonten. Hon såg sej om åt sidorna: där fanns bara grenar och löv, grenar och löv i all oändlighet.

Den lilla myran kunde inte komma hem — hur skulle hon våga stå på huvudet ner i avgrunden!

Då fick hon plötsligt se en lövmask som satt bredvid henne och spann på en fin tråd som han vecklade om en kvist.

»Lövmask, lövmask! hjälp mej ner till mitt hem. Jag har bara en fattig minut på mej, sedan släpper de inte in mej.»

»Låt mej vara i fred. Ser du inte att jag arbetar?»

»Alla har haft medlidande med mej, ingen har jagat bort mej, du är den första som inte vill hjälpa mej.»

Den lilla myran kunde inte behärska sej längre, hon störtade sej på lövmasken och bet till.

I förskräckelsen drog masken in sina små fötter och i samma ögonblick föll han på huvudet ner från lövet och störtade ner i djupet.

Myran flög med, hon hade klamrat sej hårt fast vid masken. Men de föll inte så djupt — det var någonting som höll fast däruppe. Nu hängde bägge två och skakade i en fin tråd — tråden var bunden om bladet där masken suttit.

Myran vaggade på lövmasken precis som om hon legat i en riktig vagga. Men tråden blev längre och längre: den vecklades fram ur maskens mage, sträcktes ut alltmer och gick inte sönder. På det sättet kom myran som satt på masken allt längre och längre ner mot jorden.

Men nere vid myrstacken sprang myrorna besäftigt fram och tillbaka; de stängde för alla utgångar och ingångar. De hade stängt allesammans utom en, den sista ingången. Den lilla myran sprang kvickt ner från masken och slank in i stacken sekunden innan den sista ingången stängdes.

Men då hade också hela solskivan sjunkit ner under horisonten.

Gott till kaffebordet

Om en karlstadbo säger er att solen alltid skiner i hans stad så tro honom inte. Hos den älskade ser man som bekant inga fel, (åtminstone påstås det så!) och karlstadborna är inte så litet lokalpatriotiska. Men om han eller hon säger er att hos vännen Ingrid Olsson i nämnda stad serveras man det underbaraste kaffebrod så är det dagsens sanning. Själv blev jag så förtjust i läckerheterna när jag fick stifta bekantskap med dem att jag bad Ingrid ge våra läsarinnor några av sina recept. Och här kommer hon nu med några beskrivningar, som hon försett med anmärkningen att »så dyrt som smöret är använder man naturligtvis margarin och det är bara om kakorna ska bevaras en längre tid som jag föredrar smöret.»

Skorpmazariner

- 1 hg smör eller margarin
- 1 hg strösocker
- 1 ägg
- 1 hg färskt skorpmjöl
- 2 bittermandlar.

Beredning: Smör eller margarin och socker röres samman. Det väl uppvispade ägget tillsättes samt sist skorpmjölet och mandeln. Omröres väl och lägges med sked i små, veckade pappersformar och beströs ovanpå med litet skivade nötter. Har man inte nötter hemma kan man i stället glaser dem ovanpå. Gräddas i varm ugn och håller sig lika goda ett par tre dagar.

Tårta

(Att bakas till litet festligare tillfällen.)

- 4 ägg
- 2 kkp. socker
- 1 kkp. vetemjöl
- 1 kkp. potatismjöl
- 2 tsk. bakpulver.

Beredning: Socker och ägg röres pösigt. Sedan nedröres mjölet blandat med bakpulvret. Kakan gräddas i ej för varm ugn.

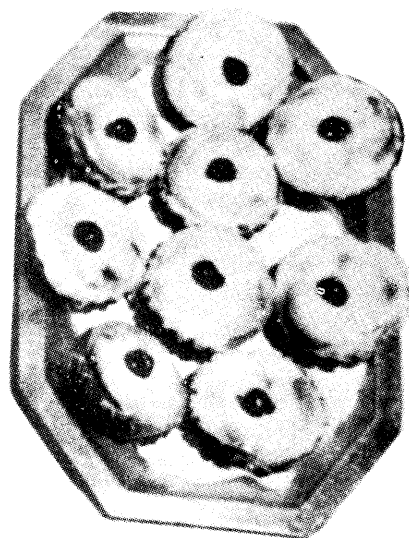
Kakan skäres i två bottnar och fyl-

les med frukt, gärna krossad ananas. Dränk också in bottnen med saft, så blir den godare. Garnera med vispgrädd. Den här tårtan blir hög och stor.

Kokoskakor

(Mycket goda, receptet från år 1936)

- 1½ hg kokosflingor
- 1 hg kokosflott (ej smält)
- 2 hg socker
- 1 hg smör eller margarin
- 3 hg vetemjöl
- 2 tsk. hjorthornsalt.

Beredning: Ingredienserna arbetas samman på bakbordet till en deg. Degen rullas sedan till runda kakor som lägges på smord plåt och plattas till något. Gräddas i medelvarm ugn.

»Smältande ögonblick»

- 200 gr smör eller margarin
- 200 gr vetemjöl
- 70 gr majsensmjöl
- 70 gr strösocker
- 1 tsk. vaniljsocker.

Beredning: Hacka samman fett och mjöl till en finkornig massa. Tillsätt de övriga ingredienserna och arbeta raskt samman degen.

Låt den helst vila på svalt ställe en stund.

Baka ut degen till små kulor.

Grädda dem ljusgula i ganska svag ugnsvärme, garnera med en hasselnöt.

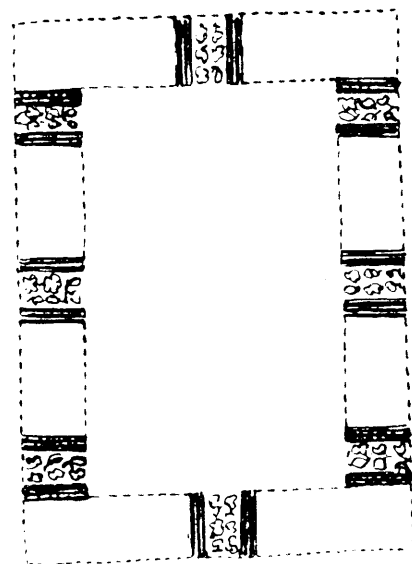

En

vacker

duk

presenterar vi här. Mönstret till broderiet kan kopieras direkt från tidningen och sömnadssättet är det enklast tänkbara: kedjesöm, plattsöm och trädstyg. Alla konturer sys med kedjestyg, »mouscher-na» med plattsöm. Broderiet kan också med fördel användas till prydnadskuddar. Garnet bör naturligtvis vara rätt grovt och materialet helst linne. Den här duken är i grått linne och broderiet i tomatrött. Mönstret sys förstås bara i en färg, det blir vackrast så.

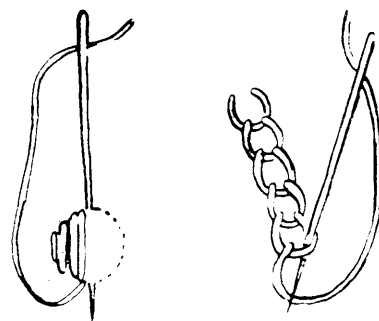

Brun pepparkaka

- 1 stort ägg eller 2 små
- 2 dl strösocker
- 1 klick smält margarin (smält och avsmält)
- 1½ dl grädda (går också att använda mjölk)
- 1 tsk. kanel
- 1 tsk. nejlikor

- 1 tsk. ingefära
- 1 tsk. bikarbonat
- 3 dl vetemjöl.

Beredning: Rör ägg och socker en stund, blanda därefter i de andra ingredienserna, gärna mjölet blandat med bikarbonaten sist. Smörj och bröa en form och håll i smeten. Gräddas i c:a 175° värme.

Landsbygdens nya...

Forts. fr. sid. 13

om de unga finge känna ett behov av att veta något om familjesamlevnad och samhällsansvar.

Detta är ett begrepp som inte kvinno- fööreningarna kan lösa utan männen och inte männen utan kvinnorna. Vi på landsbygden måste veta mer om små barn, därför att vi inte har någon lekskola, vi måste ständigt ha barnen bredvid oss och göra arbetet till en lek för dem. Vi håller på så sätt en egen yrkesskola för våra barn på varje gård utan ett öres kostnad för staten.

Varför skulle vi då inte ha rätt att kräva specialutbildning åt landsbygdens föräldrar. När RLF slog igenom som opinionsbildande faktor hade vi en svår ekonomisk kris. Nu har vi en befolkningskris, som följd av den ekonomiska. Många påstår att ingen fara är skedd. Det finns arbetskraft kvar så mycket vi har råd att betala. Men det finns inga fruar på gårdarna, det leker inga barn i hagarna. Vi har skrämt bort kvinnorna, därför att ingen värdesatt dem efter nutidsmätt. Att jämföras med farmor och mormor och alltid komma till korta är inte uppmuntrande. Kvinnan av i dag vill känna att hon kan försörja sig själv och — om det gäller — också de barn hon fött.

Ger nu bara staden möjlighet till det? Hittar vi yrket bara där och fritidssysselsättningen också är där — ja, då förundrar det väl ingen att också pojkarna kommer efter. Det är alltid svårt att få bort hävdvunna värderingar, men låt oss försöka värdera i annat än pengar. Det finns dolda tillgångar. Hagarna där barnen aldrig löper risk att bli överkörda. Vi har ett matförråd som vi inte behöver köa för. Låt oss värdesätta med nya mått frysboxen, med mat för månader framåt, våra utrymmen, våra fem, sex rum med kök. Det är inget ovanligt i dag att både man och hustru får yrkesarbete för att hålla den levnadsstandarden. Vi skall bara se till att våra köksutrustningar blir lika effektiva som stadshushållens och att vår mat blir lika lättlagad. Det är inte lyx med tidsinställd el-platta. Varför skulle jag inte kunna ha en automatsvarare på telefonen: Träffas efter mjölkdays. Varför inte en liten radioapparat på ryggen i betandet och ha musik under arbetet? Jag skulle

kunna ha allt detta utan att få höra vad kvinnorna orkade och hann förr.

Om våra fackliga organisationer satte in alla klutar på att propagera för trivselselementen skulle kanske yrket kunna nyrekryteras. Alla andra fackföreningar är måna om detta, men tror RLF att de skall kunna klara den saken utan kvinnornas medverkan tror den fel. Yrkesskolan måste ha en husmorsskola som utbildar för både ute- och inarbete, och den skall också utbilda för samarbete makar emellan. Vi skall komma ihåg att snart står vi vid den punkt där frågan inte längre gäller hur vi skall få maskiner som håller för människan, utan var den lugna plats är att söka där den mänskliga skall växa upp som skall hålla för maskinen.

Så långt skall landsbygdens nya skola sikta.

Louise... Forts. fr. sid. 15

— Kära vän. Det ska inte dröja länge förrän du kommer att vara mycket ledsen över vad du har sagt.

— Har du absolut bestämt dig för att Iris inte ska gifta sig med den här pojken?

— Jag har bett henne att gifta sig med honom. Jag vet att det blir min död, men vad gör det. Det finns ingen som bryr sig om mig. Jag är bara en börda för alla människor.

— Har du sagt henne att det skulle bli din död?

— Hon tvingade mig till det.

— Som om du någonsin skulle ha gjort något som du inte själv har satt dig i sinnet.

— Hon kan gifta sig med sin unge man i morgon dag om hon vill. Om jag dör på kuppen så är det ingenting mer med den saken.

— Ska vi inte ta risken i alla fall?

— Har du inte det ringaste medlidande med mig?

— Man kan inte ha medlidande med någon, som roar en till den grad som du. svarade jag.

Louise bleka kinder färgades av en svag rodnad, och fastän hon log mot mig var ögonen hela tiden lika hårda och vredgade.

— Iris ska gifta sig inom en månad, sade hon. Och händer det mig någonting så hoppas jag att du och hon ska kunna förlåta er själva.

Louise höll ord. Dagen blev bestämd, en storartad utstyrelse beställdes och bjudningskortet skickades ut. Iris och hennes hyggliga pojke strålade av lycka. På själva bröllopsdagen, klockan 10 på morgonen, fick Louise — den djävulska kvinnan — en av sina hjärtattackar... och dog. På dödsbädden var hon generös nog att förlåta Iris att hon hade tagit livet av henne.

Svenska Kvinnors Vänsterförbund (SKV)

uppstod år 1931 och har utvecklats ur föreningen Frisinnade kvinnor, som bildades 1914. Det bygger på samarbete mellan olika åsiktsriktningar och har därvid alltid hävdats sin tro på kvinnornas särskilda uppgift för fredens sak och sin övertygelse att samhället måste omdanas till att motsvara även de kvinnliga medborgarnas behov.

SKV är sedan maj 1946 svensk sektion av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund (KDV), som omfattar över 200 miljoner kvinnor i 80 länder. KDV och dess nationella organisationer kämpar för att vinna och praktiskt förverkliga **kvinnornas rättigheter**: rätt att rösta och att väljas, rätt till arbete, till lika lön för lika arbete och till befordran; rätt till undervisning och yrkesutbildning och till social trygghet för moder och barn.

KDV och dess nationella organisationer kämpar för att tillförsäkra **alla barn ett lyckligt liv i trygghet**; undervisning och goda bostäder, hälsovård, sund litteratur, goda fritidssysselsättningar. KDV vill samla all världens kvinnor oberoende av hemort, ras och livsåskådning till försvar av **freden**.

Tidningen VI KVINNOR
i demokratiskt världsförbund

Utgivare: Andrea Andreen
Redaktionskommitté:
Valborg Svensson, Birgit Ehrén

Utkommer med nio nr pr år.
Prenumerationspris pr år: Kr. 4:50
Lösnummer 50 öre (kommissionärer antagas).

Postgiro: 513 23. Box 180 73
Stockholm 18
Svenska Kvinnors Vänsterförbund
Förbundsstyrelsens lokaler är
belägna i Kungsgatan 79,
Stockholm. Tel. 53 19 61

Tr. a. b. Plantryck, Sthlm 1957